

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Oznaka.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " dvakrat,
10 " " trikrat
natise, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Št. 55.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj l.

O poljskem vprašanji.

Odgovor g. dr. Fr. L. Riegra g. A. Hilferdingu.

Malorusi, živoči pod poljsko, torej pod zapadno, ka-
toliško izobraženostjo, še zdaj največ pišejo, in pisali so
poljski; v novejši dobi pak se odločno in trdovratno pote-
zajo Malorusi ali gališki Rusini za svoj jezik in slovstvo,
branijo do krvi svoje cirilice, te važne vezi z Rusi, ter ne
ostajejo brezi vspeha, ker se v tem stavijo pod zavetje se-
danje avstrijske politike. Da neté s Poljaki imeti nič opravka,
celó morda v tacih rečeh ne, ktere bi tudi njim samim pri-
dovale, to je znano iz političnih bojov v dunajskem državnem
zboru itd., in mi Čehi smo se prepričali tega — da bi tako
ne — na svojo lastno kvaro. Da je med gališkimi Rusini
živo sočutje za Ruse in nagnenost k njihovu slovstvu, to
je vsem videčim očitno in neovržno, celó tudi lahko razum-
ljivo. Malorusi zopet, ki so pod velikorusko vlado in izobra-
ženostjo, pišo skoraj brez izimka velikoruski — in izmed tistih,
ki so maloruski pisali, ni lahko imel kateri misli, da bi razvil
malorusko slovstvo v celoti, in torej tudi v znanstvih, in
da bi jo tako bistveno oddelil od vzajemnega dušnega gospo-
darstva. Dokler pa vidimo Maloruse živeti z Rusi v takej
dušnej zlogi, ki se nam zdi glavno znamenje skupne jezikove
narodnosti, iz ktere se nujno mora poroditi prepričanost o
nrajnej nerazdelnosti, in tudi o potrebi skupnega političnega
bitja, bodemo dvomili, da bi se razsoden del tega velicega
plemena s Poljaki hotel slovstveno in politično zediniti. Ko-
der koli je med Rusini ali Litovci gorka nagnenost h kato-
liški veri, ondod pač Poljaci nahajajo svoje privržence tudi v
tem vporu, — ali težko bi potegnil s Poljaki in z njihovim
bojem proti Rusom kak Malorus, kateri si je v svesti svoje
narodnosti, in ki je za-njo navdušen; kajti celó taki Malorusi,
kteri malorusko narodnost med Poljaki in vporniki stavijo
nalašč na videz, delajo to več zato, da bi dobili poljske reči,
ki jim je draga, tudi maloruskih podpornikov, nego da bi po-
ložili stalo samostojnemu duševnemu življenju maloruskega ple-
mena. Prav to malorusko vprašanje dela vse poljsko vpra-
šanje tako prepirno, in je od vekov vzrok bratobojskega
razdvoja med dvema slovanskima plemenoma, kterih uspeh
in napredovanje nam je enako na srcu; ono je nekaka osodna
hromota vsega slovanstva, o katerem ne vemo, kako in kdaj
se izleči, ko se bode umeknila polnej veri in zlogi med dve-
ma najmočnejšema plemenoma. Ko bi svojo voljo s pogle-
dom na svojo politično in narodno postavljenost odločno in
nedvomno na znanje dal rod, ki šteje 15 milijonov, s povzdig-
nenimi učilnicami k večemu duševnemu življenju prebujen,
na priliko tako, kakor naš narod, potem samo bi vsaj po
našej sodbi na čisto rešeno bilo to vprašanje. Poljski vpor

zahteva k svojemu vspehu, ki je obsežen v obnovi starega
poljskega kraljestva, dve silno veliki reči: prvič pri-
volitev vseh treh zapadnih velicah držav, da bi vsaka izmed
njih odstopila in samostojnej poljske vlad dala svoj del, ki
ga ima od poljske krone, t. j. Avstrija Galicijo in Krakov-
sko, Pruska Poznanjsko in pomorsko pokrajino s Kdanskim
(Danzig) loko (ker bi toliko država ne mogla prebiti brez
pristopa k morju); drugič: rusko privolitev, da bi jej zopet
bili povrnjeni pod vlado vsi maloruski kraji, kteri so bili ne-
kdaj podložni poljske vlad — t. j. da bi tudi prišli pod moč
poljske izobraženosti, ktera bi čedalje bolj odvrčala to pleme
od skupnega ruskega jezika in pravoslavne cerkve, in tako
ga naposled čisto popoljšala, kakor se drugače ne dá misliti,
in kakor bi se tudi zgodilo brez dvoma. In prav tu se za-
hteva nekaj, k čemur ni treba samo, da vlada privoli, am-
pak tudi ruski narod. Popolnoma umejem, da je Poljaku,
porojenemu in živočemu v Maloruske, težko, da bi teh de-
žel ne štel k svojej domovini, da je Poljakom sploh težko za
vselej odreči se vrnitvi teh dežel k poljskemu kraljestvu, ker
so bile nekdanj njegova moč — teh dežel, iz kterih so prišle
najslavnejše, zdaj še živoče poljske rodovine — teh dežel,
kterih so se pred veki ne samo s telesno ampak tudi z nrajno
močjo tako bili polastili, da v njih še vedno, da-si tam rusko
žezlo gospoduje, imajo neodvržno in dosti močno družabno
in duševno vlado; jaz umejem, da se Poljaku zdi samobojs-
stvo, odreči se zemljam, koder je vsaj najbogatejša vrsta ljudi
z dušo in telesom njihova, koder imajo toliko zgodovinskih
spominov in toliko imetka. Zameriti jim tega celó premiš-
ljeni Rus ne more. Moremo pa tudi zahtevati od ruskega na-
roda, ki dobro vé, da šteje do 60 milijonov duš, in da je
sam edina mogočna slovanska država, celó najmočnejša v Ev-
ropi, da bi pustil 9 milijonov štejočemu poljskemu narodu
tako razséžne dežele, ki se prostirajo od morja do morja, in
po kterih gosto natlačeno prebiva pleme ruskega naroda, ter
da bi mu oddal 15 milijonov Malorusov pod njegovo politično
in duševno vlado in torej na zadnje k ločenju od ruskega
jezika in slovstva?
(Konec prih.)

Dalje o prošnji zarad davkov.

Iz gotovih virov nam je znano, kako so eksekucije ra-
bile po teh le okrajih: po bistrškem, postojnskem, kočevskem,
krškem, idrinskem, kranjskem, v okrajih kranjske gore, v loškem,
okrog Loža, v ljubljanskem mestu, v kostanjeviškem okraji,
v novomeškem, v vrhniškem, planinskem, radoliškem, ra-
teškem, senožeškem, kamniškem in trebánskem. To se
je pa vse godilo 1862. leta. V postojnskem okraji plačuje

2015 gospodarjev davke, eksekvirali so jih 1074, rubili so jih 573, sekvestrirali 18, prodali šestim. Konci leta je bilo na davkih dolga 7.765 gld. 46 $\frac{1}{2}$ kr.; vsega davka pak je bilo plačati 37.651 gld. 24 kr.; na dolgu je bilo torej še ostalo do 2.300 gld. pri taci gospodarjih ki nimajo premičnega blaga. V bistrškem okraji plačuje davke 2.906 gospodarjev, eksekviranih je bilo 1450, rubežni 1000, sekvestracij 50, dražeb 800. Vsega dolga je bilo 5068 gld. 22 $\frac{1}{2}$ kr.; vsega davka je pa bilo plačati 25.854 gld. 46 kr.; samo pri dveh dražbah se je bilo zares prodalo, sicer pa ne, ker ni bilo kupca. V kočevskem okraji davke plačujejo 4803 gospodarji, rubežni premičnega blaga je bilo 3600, 1400 cenitev in dražeb 40. Dolga je bilo 1195 gld. 89 kr.; vsega davka pa je bilo plačati 34.174 gld. 42 $\frac{1}{4}$ kr. V krškem okraji davke plačuje 6010 gospodarjev; rubežni je bilo 719, cenitev 150, dražeb 150; vsega dolga 900 gld. 3 kr., davka bi se bilo imelo plačati 48.641 gld. 18 kr. V idriškem okraji davke plačuje 1635 gospodarjev, rubežni je bilo 1144, cenitev 112, sekvestracij 20, dražeb 8; dolga je bilo 1236 gld. 79 $\frac{1}{2}$ kr.; plačati bi se bilo imelo 25.245 gld. 81 kr. V kranjskem okraji davke plačuje 6247 gospodarjev, eksekucij premičnega blaga je bilo 2313 prvič in drugič in 14 tretjič; dolga je bilo 1241 gld.; plačati se je imelo 79.703 gld. 18 kr. Okraj Loka ima 5380 gospodarjev, ki plačujejo davke, eksekucij je bilo 2860 prvič, 360 drugič; dolga je bilo 1211 gld. 71 kr., plačati se je imelo 50.213 gld. 96 kr. V kostanjeviškej okolici je 4500 gospodarjev, ki plačujejo davke; bilo je 2119 rubežni, 508 cenitev, 11 dražeb; dolga je bilo 1580 gld. 72 kr.; plačati se je imelo 38.645 gld. 65 kr. V novomeškem okraji 7200 gospodarjev plačuje davke, eksekviranih je bilo 3000, 35 dražeb premičnega in 3 nepremičnega blaga; dolga je bilo 1587 gld. 39 kr.; plačati se je imelo 75.667 gld. 45 kr. V vrhniškem okraji plačuje 4028 gospodarjev davke, eksekviranih je bilo 1720, rubežni 1360 in 258 cenitev in dražeb premičnega blaga, 14 sekvestracij; dolga je bilo 498 gld. 46 $\frac{1}{2}$ kr.; plačati se je imelo 39.449 gld. 4 kr. V planinskem okraji davke plačuje 3094 gospodarjev, eksekviranih je bilo 1370, rubežni 1273, cenitev in dražeb premičnega blaga 1171 in 43 sekvestracij; dolga je bilo 7763 gld. 55 $\frac{1}{4}$ kr.; plačati se je imelo 39.640 gld. 1 kr. V senožeškem okraji davke plačuje 2060 gospodarjev, eksekviranih je bilo 1950, rubežni 2125, cenitev in dražeb 1615, sekvestracij 126; dolga je bilo 15.409 gld.; plačati bi se bilo imelo 28.091 gld. 3 kr. V kamniškem okraji plačuje 4806 gospodarjev davke; 2625 so jih terjali županje, rubežni in cenitev je bilo 1625, pridelki so se prodali osmim, bila je 1 dražba nepremičnega blaga; na dolgu je ostalo 2168 gld. 42 kr.; plačati se je imelo 69.418 gld. 59 $\frac{1}{4}$ kr. V trebanjskem okraji plačuje davke 5022 gospodarjev, rubljenih je bilo 1485; dolga je bilo 347 gld. 57 kr.; plačati se je imelo 34.756 gld. 31 $\frac{1}{2}$ kr. Za metliško in črnomaljsko okrožje, koder se zaradi davkov najhuje eksekvirajo, nimamo poročil.

Dopisi.

Iz Zagreba. L. T. — Dolgo in srčno pričakovani praznik sv. Cirila in Metoda smo 5. julija prav slovesno obhajali. Poznal bi človek bil uže zvečer pred imenovanim dnevom, da bode prihodnji dan nekaj posebnega, ker mili zvonovi so doneli dolgo pred mrakom. Ob polu devetih zvečer so koncertovali v tukajšnjem igrališči, kamor se je bilo nenavadno veliko ljudi zbralo. Ne bodem vsega programa popisoval, naj le rečem, da je ta koncert gotovo zadovoljil vsacega domoljubega poslušalca, če uže zaradi družega ne, gotovo zaradi

hvale vrednega namena. Posebno po godi je bila pesem slavnega hrvaškega pesnika g. J. T., „to bi liepo, krasno bilo,“ katero je tako lepo deklamovala, gospodičina Preširnova, vneta Hrvatica, da so jo poslušalci s ploskanjem slavili in jej vpili „živila!“ Konci nepozabljive veselice je zapelo društvo Jenkov „Naprej,“ kateri je bil jako všeč, kakor povsod in vselej. Poleg strašne vročine, ki je bila v igrališči, vendar so bili ljudje veseli, in ploskanju ni bilo konca, dokler niso zapeli še „hrvatske domovine,“ po kateri so pevci odšli spremljeni z gromovitim ploskanjem. Nekteri Slovenci so bili za gotovo pričakovani, posebno so se pa veselili dr. Tomanja skoraj do zadnjega trenutja; ali kar doleti brzozav, da zaradi ljubljanske „besede“ ne more Hrvatov počastiti ta dan s svojim prihodom. Izmed Slovencev je bil prišel samo slavno znani g. Matija Majar. Drugi dan, t. j. 5. julija je uže na vse zgodaj vojaška godba donela po ulicah, in 101 top je bil izpaljen. Ob 9. uri so služili v stolnej cerkvi prav slovesno sv. mašo premilostivi zagrebški kardinal g. Juri Havlek. Med obilim ljudstvom je bilo posebno lepo videti gg. pravnike vse narodno oblečene, prepasane z lepimi rudečimi traki, na katerih je vsacemu visela svetla sablja. Oména je vredno, da so brali po imenovanj službi božje list (epistel) in pa evangelje v domačem jeziku, kar je marsikterega spomnilo zlate pretekle dobe, ko se je pri nas maševalo v narodnem jeziku. Žalostni časi pak so nam vzeli ta neprecenljivi zaklad. Po maši se je začela pridiga, v kateri so prečestiti g. tukajšnji kanonik J. Marić prav umljivo razložili važen pomen tega praznika in slovanskega naroda preveliko srečo, katero sta mu donesla sveta moža Ciril in Metod. Ta pridiga je bila tako všeč, da bode v posebnej knjižici natisnena, in da se prav zelo razširi med svet. Po tej slovesnosti v stolnej cerkvi se je zbralo društvo po hrvaškej navadi v streljani, v kateri je obedovalo in se radovalo do 5. ure popoldne. G. M. Majar je v slovenskej besedi govoril, in potem napil zdravico vrlim Hrvatom. Slovenski govor našega slavnega pisatelja je jako segel v srca hrvaške gospode. Zahvalili so se mu, in posebno ga poslavlili s tem, da so očitno priznali, da le tri misli navdajajo njegovo-navdušeno srce, namreč: slovesnost sv. Cirila in Metoda, Zagreb in Hrvati. Tudi so bili trije Rusi v družbi. Eden izmed njih je napil vsem južnim Slovanom. Čehe je zastopal g. Korinek, kterega govor je tudi jako ugodil poslušalcem. Potem so bile razne napitnice. — Najveselejše je bilo pa v Maksimiru, v najlepšem kraju zagrebske okolice. Uže večkrat sem bil med mnogimi ljudmi, ali tolike množice še nikdar nisem videl. Lučica poleg lučice je gorela pozno v noč, godba je igrala, društva so pela, umetniki kresili so se videli, baloni izpuščali itd. — Da je v spominu ostal tudi prostemu svetu ta praznik, dobili so kmetje zastonj jedi in pijače dovolj. Lepo je bilo gledati, kako so naši kmetje kolo plesali, drugi pa godli, da je bilo veselje. Voz za vozom je drdral po širokej cesti, vse živo, vse veselo se je spominjalo velicega praznika. Marsikteri je moral zaradi pomanjkanja prostora lačen in žejen oditi, in zadovoljiti se le s tem, da je videl vesele družbe in krasno okolico oplešano s krasnimi narodnimi barvami. Ob 10. uri zvečer se je začel ples v nekej ondotnej krčmi, in potem so se razšli gostje brez kacega nemira ali demonstracije, ktere so se nekteri prav trdno nadjali. V pondeljek 6. julija je bila pa večerna veselica v streljani s prav umetnimi kresili — vse spominek prešlega praznika. Bog daj, da bi še prav dostikrat čakali ta imenitni slovanski praznik!

Iz Maribora. 6. julija 1863. — Denes praznuje tukajšnja gimnazija tisočletni spomin sv. Cirila in Metoda. Dijaki imajo ves ta dan praznik. Zjutraj ob osmih je bila slovesna božja

služba, pri kateri se je pela Miklošičeva slovenska maša, pred katero je govoril verski učitelj o pomenu današnjega godu. Omenivši na kratko zgodovino naših blagovestnikov, razlagal je prednosti krščanske omike, katero sta bila sv. moža prinesla našim praočetom, in pokazal z gorečo besedo, kaj imamo mi storiti, da bomo vredni vnuki sv. slovanskih bratov. Pripoznavno si midsobne pravice, in namestu razpora in prepira bode kraljevala med posamezniki in med narodi ljubezen in zloga. Iz celega srca smo g. govornikovih misli. Ves praznik pozdravljamo veseli in radi za znamenje, da pričjenja nam nekoliko milša sapica veti tudi po onih pokrajinah, po katerih je dosedaj nismo bili vajeni. Tedaj hvala vsem, ki so v nas obudili to misel.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Novi prvosednik ljubljanskega deželnega sodstva g. dr. Andrej Lušin je 8 dan t. m. prišel v Ljubljano, in precej prevzel uradno vodstvo.

— 7. in 8. dan t. m. je bila po ljubljanskem močvirji slana, ki je škodila sočivju, bučam in prašnej ajdi.

— 5. dan t. m., ko je bila v čitalnici svečanost, poslala je g. dr. Bleiweisu radoslavsko srenja iz Štajerskega diplom častnega srenjčana.

Štajerska. V nedeljo 12. dan t. m. oš sedmih zvečer bode v mariborske čitalnici veliki zbor, v katerem se podá račun minolega leta in po pravilih izvoli za prihodnje leto nov odbor.

Dunaj. Nj. veličanstvo je naročilo necemu umetniku v Rimi naj naredi podobo sv. očeta papeža.

— „Presse“ piše, da bi se državni zbor utegnil zopet sniti 13. dan t. m.

Trojedina kraljevina. Nj. veličanstvo je izvolilo g. Antona Mažuraniča za voditelja reške gimnazije in g. dr. Martina Matuncija za voditelja varaždinske gimnazije. Oba sta bila do zdaj samo začasna voditelja.

Česka. Langievič ni pobegnil iz Jožefova, temuč oznanja v poljskem listu „Czasu“, naj ga nihče ne pride obiskat, ker ga ne pusté k njemu.

Moravska. Pri velehradske svečanosti je bilo do 100.000 romarjev, ki so bili prišli v procesijah, ktere so vodili duhovniki. Tudi dunajski pevci in pevke so se glasili pri velikej maši, katero je služil praški veliki knez-vladika kardinal Schwarzenberg. Vseh duhovnov je bilo do 500 pričujočih. Vladika Strosmajer je namestu sebe poslal duhovne, ker ni mogel sam priti. Vendar odbor za svečanost na Velehradu oznanja, da ne more biti zdaj tudi posvetna veselica, ker so jo uradovi dovolili še le po cerkvenej slovesnosti, ki bode 15. dan septembra meseca.

Ruska. 4. dan t. m. je knez Gorčakov neki pred carja položil odgovor zapadnim pismom. Odgovor bojé da je miren, in pride kmalo pred ministerstvo na posvetovanje.

— Na Ruskem se neki vse jako nadja vojske.

— Vielopolski je pre izpuščen iz službe in bode potoval po tujih deželah.

Poljska. Veliki knez Konstantin je pomilostil več Lahov, ujetih na bojišči, da ne izgubé glave; pošljejo jih v Sibirijo.

— 29. dan junija so se bili pruski vojaci s Poljaki srečali in udarili na pruskej zemlji na koninskem mostu, ki drži preki Prosne.

— Vpornici so zopet zmogli v bitvah pri Kučborgu in pri Giedroči. Rusi so oplénili (geplündert) mesto Radzivilov.

Italija. Beremo, da Garibaldi ne bode nikdar več

tako zdrav, da bi zopet mogel na vojsko, ker se mu rana še zmirom gnoji, in tudi jetra niso zdrava.

Podonavske kneževine. Knez Kuza je od buk-reškega skriynega odbora prejel pismo, ki mu žuga, da bode umorjen, ako ne bode hodil z narodom, in ako bi razglasil diktaturo.

Grška. Vojaci so se vpri, in uže na več krajih je bil boj. Nekoliko vojske je ostalo zveste narodnej vladi. V Atenah so se pognali poslanci: angleški, francozki in ruski, ter dobili so premirek za 48 ur. Pomorski poveljnik Vacca je na suho postavil vojake, da brani poslopja laškega poslanca in tudi na Grškem živočih Lahov.

— Voditelji vpornih vojakov so se pa uže podvrgli narodnej vladi. Bojevalo se je od 30. junija do 2. julija. Osnovale se je zopet novo ministerstvo.

Beseda

na čast dvajsetletnega truda g. dr. Janeza Bleiweisa, vrednika „Novicam.“

G. dr. Leon Vončina je g. dr. Bleiweisu tako-le govoril:

Blagi gospod doktor! Dvajset let je preteklo, kar ste se lotili slovenskega peresa z blagim namenom spéče moči buditi in zbirati razkropljene, de bi tako z družinimi močmi v občni prid svojega naroda obračali obile izkušnje na obširnem polji kmetijstva, na polji gospodarstva in obrtnosti, pa tudi skrbeli za omiko milega maternega jezika. In če o prvej stopinji na polji tako važnega in zanimljivega početja svojih oči niste mogli obrniti brezi vse skrbi v megleno prihodnjost, kako pač vam mora srce igrati in kipéti polno čistega veselja, ko zdANJI čas, ko se denašnji dan ozrete v jasno dvajsetletno minolost! Koliko lepega in drážega blaga, ne samo za domače, ampak tudi za vnénje, za splošno gospodarstvo in obrtnost, koliko lepega blaga za zgodovino, za jezikoslovstvo in lepoznanstvo, za slovensko književnost sploh se je v dvajsetih letih naneslo in nabralo v „Novice“, kar ostane naloženo in shranjeno v predalih tega narodnega hrama za vse prihodnje čase! Pa vi niste samo postavili hrama v prid in povzdigo domače, vsakoršne omike in izobraženosti v svojih „Novicah“ slovenskemu narodu, ampak sezidali ste tudi z „Novicami“ ognjišče v ohranitev, povzdigo in oliko narodnega duha, v ohranitev goreče ljubezni do ljube nam domovine. Sami popolnoma zvesti in udani svojemu narodu, sami vsi navdušeni od ljubezni do svoje domovine ste „vi, čestiti g. doktor svojimi „Novicami“ bili narodu vodnik v dvomnih, viharjih časih, ter ste tako skrbno in previdno kakor srčno in neprestrašeno odvráčevali vse napade in nevihte, in ne utrudno skrbeli, da ni ugasnil ogenj tiste prave čiste ljubezni do domačega, narodnega duha in živjenja, ktera s tém, da svoje ljubi, varuje in brani, tudi kar je tujega, vedno spoštuje toliko, kolikor je samo na sebi spoštovanja vredno. Zato vam je pa tudi gotova ljubezen, hvaležnost in udanost slovenskega naroda, kteri, da si te hvaležne ljubezni tako šumeče ne razglasuje, in je v djanji primerno razodeti ne more, vendar dobro vé in čuti, koliko njemu, koliko domovini velja imé — Bleiweis. Po vsej pravici tedaj smete polni veselja, polni hvaležnosti do Boga s svojimi „Novicami“ v eden in dvajseti tečaj prestopiti; po vsej pravici se tega vašega veselja želé vdeležiti nekteri izmed tistih rodoljubov in vaših prijateljev, kteri vaše previdno in dosledno ravnanje prav zato še posebno cenijo, ko dobro znajo, da zvestoba — zvestoba do Boga in do cesarja, zvestoba veri in državi — dotlej Slovincu ne gane,

dasitudi hrast se omaja in hrib, dokler Slovenec zarés Slovenec ostane, dokler se on ne iznevéri niti maternemu jeziku niti narodnosti sploh. Da bi vam ti vaši prijatelji in rodoljubi svoje hvaležno veselje in svoje spoštovanje nekoliko vsaj v djanji očitno pokazali, vam poklanjajo sicer majhno ali pomenljivo darilo, katero prav danes, ko se oči katoliško-slovenskega sveta proti tisočletnemu krščanskemu Velehradu obračajo, v njih imenit vam izročiti je meni častna in vesela naloga. Naj vam tedaj to srebrno pisno orodje sè zlatim peresom, katero prejeti in ohraniti blagovolite, ostane zmirom živo izpričevanje tiste goreče želje, ki jo vsi globoko čutimo, želje namreč, da bi obrodilo vaše, v preteklih dvajsetih letih toliko rodovitno pero še dalje tudi v čast Božjo, v blagost naše mogočne Avstrije, in v duševni in materijalni prid slovenskega naroda obilo obilo blagá, katero se ne more plačati po svojej pravej vrednosti niti srebrom niti zlatom. Bog vas ohrani še mnogo let krepostnega na duši in telesu, Bog daj, da kakor danes, tako tudi o prihodnjem, o drugem dvajsetletnici s hvaležnim, veselja polnim srcem vam bi klicati mogel: slava vam!

Po tem govoru je izročil g. dr. Leon Vončina g. dr. Bleiweisu pisno orodje, katero bode tenko načrtano v knjizi, ki se na svitlo dá na spomin dvajsetletnega g. dr. Bleiweisovega truda; pa vendar naj ga popišemo tudi tu, ker vemo, da ne ustrezemo le samim Slovencem, ampak tudi drugim Slovanom. Ves krasni tintnik je iz debelega srebra, na štiri ogle delan, samo da je pri stranéh zavkrožen in zadaj precéj daljši nego spredaj, stoječ na štirih, pód-se zasuknenih nogah, da je $2\frac{1}{4}$ palca visočine od tal, na ktera postaviš tintnik, pa do njegove, mizi podobne ravnote. Na vsakej nogi se bliska po šest, od zgoraj doli čedalje manjših rubinov, nad katerimi so naši grbi, pozlačeni in sicer: štajerski, koroški, primorski in goriški; kranjski pozlačen grb je pak spredaj, v sredi prédnje dolžave; držiti ga podobi dveh sedečih otročičev, od katerih se razprostirajo lepe arabeske ob robu vsega tintnika. Na tintnikovej planjavi sti dvé školjkama podobni, pozlačeni, do 4 palce široki in tudi enóliko dolgi globeli za sipo; za vsako globelo pa stoji srebrn stebriček, $\frac{5}{8}$ palca visok, zavrežan, da se va-nja lahko položi pero. Zadaj na tintniku v sredi zadnje dolžave na $1\frac{1}{3}$ dolgem stalu sedi iz srebra ulita, čisto bela, 5 palcev visoka Slovenija, v desnici držeč sulico, z levico opirajoč se na pozlačeno pismo, na katerem so vrezane besede: „V spomin dvajsetletnega vredovanja „Novic“ Slovenci na Kranjskem dr. Janezu Bleiweisu 5. julija 1863.“ Na vsakej strani Slovenije so zopet lepe arabeske in potem na vsacem oglu ena steklena, rudeča, 2 palca visoka posoda na osem robov. Ti dve posodi stojiti vsaka v svojej, tudi osmorobej globeli, ki je okrožena s srebrno, palca visoko ograjo, in imati vsaka svoj srebrn, tesno zapirajoč, lepo okrašen, stolpu podoben, $2\frac{1}{4}$ palca visok pokrov. Tintnik je spredaj od noge do noge 11 palcev dolg, na sredi ima $11\frac{1}{2}$ palcev dolžave, od zadaj pak od noge do noge 13 palcev, in širok je 9 palcev. Pero je dolgo vse vkup 8 palcev, in ima držalo iz lepe slonove kosti, po kateri se ovija izrezano lavorjevo perje z jagodami. Na zgornjem konci je srebrna, spíčasta kapica, pod katero je 6 lepih, okoli držala se vrstečih rubinov; tudi zdolaj se blisketá 6 rubinov prav nad srebrno tuljavo, v katero je vtakneno pero iz zlata narejeno. Naredil je g. Jožef Walter v Schwäbisch-Gmündu to okusno, mojstrovsko delo, kateremu se čudi vsak, kdor ga je videl.

Tintnik prejemši odgovori g. dr. Bleiweis: „V srce gane prejemljem iz vaših rok blago, prekrasno darilo, katero

mi darujete v imeni domoljubih prijateljev in prijateljic. Kakošni občutki stresajo v tem slovesnem trenutji moje srce, ne morem povedati s preubogo besedo. Občutki so neskončnega veselja, občutki so presrečne hvaležnosti, pa občutki tudi redke sramežljivosti. Rekel sem: občutki veselja, — in kako bi mi srce ne igralo od veselja, ko vidim, da se mi izkazuje tolika čast preslavnega društva, na katero se ponosno ozira domovina! — občutki hvaležnosti, rekel sem dalje, in kako bi se mi srce ne topilo v tem občutku, ko vidim, da se me tako prijazno spominjate. Občutki neke in res velike sramežljivosti — rekel sem — in kako bi se ne čutil vsega potrtega, ko vidim, da tako cenite moje majhne zasluge, da mi darujete spominek, ki bode meni in vsej mojej rodovini vedno neprecenljiva svetinja, — ko vidim, da ste se danes le-sem potrudili samo zaradi mene, in napravili tako čestito svečanost, ki se bode odlikovala s krasnimi pesmimi, krasnimi govori. Slavni zbor! ko vse to vidim, pa vém, da je vse meni namenjeno, pač lahko veste, kako mi mora biti pri srcu. Ne zamerite tedaj, ako mi v takej stiski izmanjkuje besede, ki bi Vam razodela, kaj zdaj čuti moje srce. Naj prejme tedaj čestiti gospod, ki je početnik denašnje svečanosti, pa čestiti odsek, ki mu je pomagal, naj prejmejo vsi, ki se me tako ljubeznjivo spominjajo, le ob kratkem zagotovilo, da ta dan, kakor vsi tisti dnevi, ko so me tako ljubeznjivo počastili naši bratje iz raznih slovenskih in južnoslovenskih okrajin, stoji zlatimi črkami zapisan v pratiki mojega življenja. Darujete mi danes dragocen spominek za dvajsetletno delavnost pri „Novicah.“ — Dvajset let — res — veliko let; res tudi da sem velik del svojega življenja v tem času žrtvoval temu poklicu dan na dan; ali brez pomoči toliko domoljubih prijateljev po vsem slovenskem, kaj neki bi samec bil opravič? Zato, ako bi se dalo iz zlatega peresa, ki mi ga danes darujete, peresce za perescem izpuliti, podaril bi jih vsem pripomočnikom, ki še živé — tistim pa, ki počivajo uže v črnej zemlji, položil bi peresce vsacemu na grob, ter rekel: ná svoj delež! Domovina se te hvaležno opominja 5. dan julija 1863. leta. (Dalje prih.)

Program

vožnje čitalničnega društva po Ljubljani v nedeljo 12. dan 1. m.

Društvo se zbere ob treh popoldne v Krakovem v Erzenovej gostilnici „pri raku“ št. 27., od koder se odpelje po Ljubljani do „slonovega grabna“ nad Ižico, potem pojde peš do „g. Matevžetove hiše“ št. 1. na močvirji, kjer se napravijo razne veselice in obedo. Ob devetih zvečer se društvo v čolnih vrne v Ljubljano.

Skrbelo se bode za kavo, pijačo in mrzle jedi. Po Ljubljani vože se bodo izpuščale rakete in umetni ogenj. Slavni pevski zbor je obljubil, da se vdeleži veselice.

Čitalnični odbor.

Loterija 8. julija 1863.

Dunaj: 72, 70, 62, 85, 11.

Gradec: 78, 5, 54, 89, 21.

Dunaj 9. julija. — Nadavek (agio) srebru 9.75.